

**ЛЮДМИЛА СТЕФАНОВА
ПРИКАЗКИ ЗА „ДЕЦА ОТ
ЧЕТИРИ ДО СЕДЕМДЕСЕТ И
ПЕТ ГОДИНИ“**

chitanka.info

Млади читателю,

Седемте „Сини и червени приказки на игривия котарак“, които издателство „Отечество“ предлага, са най-хубавите измежду седемнадесетте приказки, написани и издадени в Париж през 1939, 1950 и 1958, а по-късно включени в две отделни томчета — първото със сини, второто — с червени приказки. Автор на тези толкова „цветни“ разказчета е известният френски писател Марсел Еме, роден в началото на XX век и починал през 1968 година.

Синият цвят, както се знае, е цветът на мира, на спокойното щастие и на мечтите, а червеният — на буйната радост, на смелата дързост, на кипящата енергия и жизнелюбието. Но бихме могли да кажем, че всички приказки на Марсел Еме са синьо-червени, защото във всяка от тях са примесени и радостта, и мечтите, и стремежът към щастие, и дръзко непослушание, и смях, и сълзи, които за щастие много бързо изсъхват и се забравят.

За разлика от повечето приказки, които познаваме, тук няма да срещнем феи и магьосници, нито пък джуджета и великани. Вълшебната пръчица, която извършва чудеса, в случая е просто и само лекото и остроумно перо на писателя-разказвач. Чрез перото си той превръща например малката бяла кокошчица в слон, чрез него симпатичният котарак Алфонс добива чудодейната сила да докарва дъжд или суша животните започват да решават трудната задача по аритметика, а прасето, след големи самоизтезания почти... „заприличва“ по изящество и красота на пауна. Перото на писателя или, иначе казано, умението му да ни говори за прости, обикновени чудеса ни кара да вярваме във възможността вълкът да стане добър приятел на децата, стига само да не се иска от него отново да се върне в ролята си на „вълк“; то ни позволява да приемем като истина силата, която се крие в рисунките на децата: тези рисунки променят всичко, което е нарисувано, и самите модели — магарето, петелът, воловете, скакалецът — заприличват изцяло на портретите от блокчетата и започват да действуват съответно на новия си образ.

Действието във всички синьо-червени приказки става в селска ферма, в една планинска област във Франция, недалеч от границата с Швейцария. Всичко се развива на фона на ежедневните грижи, свързани с работата на полето, на нивата, в гората, в градината и в къщи. Но тези грижи са предимно грижи на родителите, а за

същинските герои на приказките — малките русокоси момиченца Делфин и Маринет и техните верни приятели — животните от фермата и животните от близката гора, остават игрите, забавленията и лудориите.

Не се учудваме, че главната роля се пада на децата и на животните и че родителите и изобщо възрастните са оставени на заден план. Но преди да говорим за тези два свята, толкова различни помежду си, но наред с това допиращи се в някои отношения, нека си отговорим на въпроса: защо именно на село, и защо с тези малки герои писателят сплита своите забавни истории? Защо с такава нежност той говори за гората и дърветата, за птиците и животните, за дъжда и слънцето, за малките грижи и големи радости на две селски момиченца? Отговорът няма да ни затрудни: писателят Марсел Емее прекарал цялото си детство точно в такова селце в областта Франш-Конте. Баща му е бил ковач, дядо му е имал тухларна работилница, а чичо му — мелница. Ковачница, тухларница и мелница — наистина какви богати впечатления могат те да оставят в душата на едно малко момче — срещи с работници и селяни, разговори, песни, тежък труд, но и радост от човешкото общуване, прости, но дълбоко искрени и честни хора. И ако към това прибавим спомените от безкрайните летни дни, прекарани на селското пасбище, от дългите вечери пред къщи, от спокойните нощи, несмущавани от познатия и обичан лай на кучетата, ще си обясним предпочитанията на писателя към тези герои, към тази обстановка и атмосфера, към този свят на щастлив труд, на взаимно доверие и обич.

Радостта, доверието и обичта най-пълно са предадени чрез чудесните отношения на децата с животните: те си говорят, разбират се в игрите, в непослушанието, в лудориите. Изграждат си свят, в който цари убеждението, че всеки трябва да помага на другия в името на голямото приятелство. Че когато е необходимо, трябва да се правят жертви, да се поемат рискове, дори ако се налага да загинеш, както прави това старият лебед от приказката „Лебедите“, за да спасиш от наказание тези, които обичаш. Този мълчалив договор между момиченцата и животните, този неписан пакт за вечно приятелство и постоянно съдействие е всъщност израз на мечтите на всички деца: мечти за щастие, за радостно съществуване, и то в пълно съгласие с всичко живо на света. А най-сигурната връзка със света за децата си

остават животните от най-близкото обкръжение. Но нека добавим, че животните от приказките на Марсел Еме не са стилизираните, типизираните животни от познатите басни и разказчета. Тук те са различни, всяко от тях си има своя физиономия, свой характер, капризи, настроения и, разбира се, мнение по всички въпроси. С други думи, тези животни не са играчки за децата, а по-скоро техни пълноценни и интересни другари. Тези животни от фермата не са никакви фантастични чудовища, те са също така деца, които споделят мечтите на Делфин и Маринет за щастие и радост, желанията им да правят добри дела и малки чудеса. И понеже всичко е възможно в света на въображението, защо всички заедно да нямат магическата сила, от която толкова се нуждае всяко дете! И писателят Еме ни доказва, че героите му притежават тази сила, ние му вярваме!

Всяка синьо-червена приказка на Марсел Еме започва без родителите — те обикновено отсъствуват, или са в града, или на полето, или при добрия чичо Алфред. Всичко или почти всичко в приказките става извън тяхната воля и желание. Обикновено заръките им не се спазват, а забраните се нарушават. Децата често не им вярват и сами искат да се убедят дали вълкът например е толкова лош, магарето толкова глупаво, прасето толкова суетно и самовлюбено. Не означава ли това, че между света на децата и света на родителите има враждебност? Не мисля. Вярно е, че родителите често се сърдят, мърморят и се оплакват от лудориите на децата си, наказват ги и почти непрекъснато ги заплашват с наказание, нещо, което е по-лошо от самото наказание. Но в основата си тези родители са добри хора, обожават децата си, удивяват се на въображението на момиченцата и понякога дори сами влизат в играта. Как иначе ще си обясним разговора на родителите с котарака Алфонс и особено остротите, които си разменят, при което връх взема, разбира се, самият Алфонс. В случая котаракът ни става особено симпатичен, тъй като доказва, че никой не цени неговия нощен труд по тавана.

Наистина Марсел Еме подсказва, че понякога възрастните не разбират децата. Не са способни да разберат логиката, разсъжденията на малките. От това неразбиране идва понякога и недоверието на децата, което пък от своя страна ги кара понякога да лъжат. Но нека се съгласим с писателя, когато той ни показва, че децата възприемат по различен начин действителността, далеч от начина, по който я

възприемат възрастните. Така например за децата и за животните от фермата и от гората няма нищо по-естествено да решат задачата, като преброят дърветата в гората, докато за учителката решението на задачата е свързано само и единствено с упражнението на таблицата за умножение; за родителите няма нищо по-важно от това, децата да не пресичат пътя и да си стоят в къщи, а за децата именно пресичането на пътя е начало на прекрасно приключение, което ще ги доведе до „срещата на изгубените деца“ и ще им открие един нов свят, богат на преживявания, доброта и саможертва. Можем ли да кажем, че авторът застава на страната на непослушанието? В известна степен — да, можем да кажем. Но наред с това трябва и да се запитаме: винаги ли забраните са доста добре премислени, винаги ли строгостта е най-доброто средство за насочване на децата и винаги ли родителите имат право? Може родителите да имат право, а може и да грешат, такова е мнението на Марсел Еме и ние като че ли ще се съгласим с него.

И може би няма да сбъркаме, ако припомним, че сините и червени приказки са едновременно и за деца, и за възрастни и в такъв смисъл да изтъкуваме думите на самия писател, който казва: „Тези приказки са написани за деца на възраст от четири до седемдесет и пет години!“

Разбира се и друго тълкуване е възможно. А то е: всеки според своите разбирания, своя вкус и разсъдък може да прочете и прецени предлаганите приказки, да открие различни страни в тях, да отгатне другия им смисъл... и в историята за вълка, и в приказката за кутията с водни боички, и в тази за пауна и за лебедите...

Важното е едно: да четем внимателно тези приказки, да ги препрочетем, ако имаме време и след това дълго и дълго да мислим за това, което Марсел Еме ни е казал!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.